
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի հինգերորդ նախագահը. ակադեմիկոս Աշոտ Սերոբի Սադյան	3
ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի ղեկավար կազմի ընտրությունները	4

ՀՈԴԱԾՆԵՐ, ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

I

ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ ԱՐՈՆՑԻ
ԾՆՆԴՅԱՆ 150-ԱՄՅԱԿԻ ԱՌԹԻՎ

Անլիտա Դոլուխանյան – Միջազգային հռչակի տեր քյուզանդագետն ու հայագետը	7
--	---

ԵՂԻԱ ՏԵՄԻՐՃԻՊԱՇՅԱՆԻ
ԾՆՆԴՅԱՆ 170-ԱՄՅԱԿԻ ԱՌԹԻՎ

Պետրոս Դեմիրճյան – Եղիա Տեմիրճիպաշյան. բազմաթիվ գրողն ու մտավորականը	31
--	----

ՕՍԻՊ ՄԱՆՂԵԼՇՏԱՄԻ
ԾՆՆԴՅԱՆ 130-ԱՄՅԱԿԻ ԱՌԹԻՎ

Անուշավան Զաքարյան – Օսիպ Մանդելշտամ. բանաստեղծը և ժամանակը: Հայաստանը նրա կյանքում	46
---	----

Արմեն Ասրյան – Մեծ Բրիտանիայի հակահայ քաղաքականությունը Ղարաբաղի հարցում (1918–1920 թթ.) և արդի իրավիճակը	88
Գայանե Մախմուրյան – Շուշի քաղաքի 1920 թ. մարտի 23–26-ի ողբերգությունը հայրենական և օտար պատմագրության մեջ (ռուս.)	112
Վահե Սարգսյան – Վրաց Ուղղափառ եկեղեցու և Հայ Առաքելական եկեղեցու Վիրահայոց թեմի իրավական կարգավիճակի օրենսդրական կարգավորումը հետխորհրդային Վրաստանում	134

II

Դավիթ Գասպարյան – Գեղարվեստի և պատմության սահմանագիծը (ըստ Համաստեղի «Սպիտակ ձիավորը» վեպի)	150
Վաչագան Ավագյան – Հայր Ղևոնդ Ալիշանի և Վլադիմիր Ստասովի առնչություններից	172

Սուսաննա Յովհաննիսյան – Բանաստեղծի դուստրը. նորահայտ էջեր Յովհաննես Թումանյանի ընտանեկան արխիվից	179
Նարեկ Մարտիրոսյան – Յողային հարցի լուծման ուղիներն ըստ օսմանյան խորհրդարանի հայ պատգամավորների (1910–1912 թթ.)	195
Վերթինե Սվազյան – Նշխարներ Պյատիգորսկ գաղթած Արցախի հայերի բանահյուսության (ըստ հեղինակի գրառած նյութերի)	210
Լալիկ Խաչատրյան, Լիլիթ Խաչատրյան – Ածական // գոյական տարարժեք բառերի թվակազմությունը հին հայերենում	225

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Մուրադ Օհանյան – Աքեմենյան կառավարման կարգերի ժառանգորդները	238
--	-----

ՅՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐ

Նինետա Ադամյան – Կովկասի հայոց բարեգործական ընկերության լիազորների զեկուցագրերը գաղթականների ու որբերի վիճակի և ցուցաբերած օգնության վերաբերյալ (1915–1917 թթ.)	266
--	-----

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Մայա Գրիգորյան – Յովհաննես Թումանյան: Կենսամատենագիտություն (2001–2020)	279
Աննա Ասատրյան – Անահիտ Չքյան. Հայ թատրոնը Եգիպտոսում: Ակնարկներ սփյուռքահայ թատրոնի պատմության: Գիրք 3	284
Արմանուշ Կոզմոյան – Անահիտ Յահյանասիհի. Սադեղ Հեղայաթ. կյանքը և գիտագրական ժառանգությունը	288
Վահե Թորոսյան – Արևելյան աղբյուրագիտություն, հ. 2.....	291

ՄԵՐ ՀՈԲԵԼՅԱՐՆԵՐԸ

Լավրենտի Յովհաննիսյան – Վաստակաշատ գիտնականն ու ազնիվ հայ քաղաքացին (Սեդա Գասպարյանի ծննդյան 75-ամյակի առթիվ)	300
Աննա Ասատրյան – Արվեստագիտության եռանդուն գործիչը (Արարատ Աղասյանի ծննդյան 65-ամյակի առթիվ)	308
Թաթուլ Ասոյան – Հայ բարբառագիտության նվիրյալը (Վիկտոր Կատվալյանի ծննդյան 60-ամյակի առթիվ)	318

ԳԻՏԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔ

Գիտական նստաշրջան Պետերբուրգում՝ նվիրված Մկրտիչ Ա Խրիմյանի և Հայր Ղևոնդ Ալիշանի ծննդյան 200-ամյակներին	323
--	-----

ԼՐԱՏՈՒ

Գրիգոր Եգորի Ասատրյան	325
Հերիքնազ Որսկանյան – Վլադիմիր Աղասու Կիրակոսյան	333

Օֆելյա Խաչատրյան – Լիանա Սամվելի Հովսեփյան	337
Ազատ Բոգոյան – Հայրապետ Գևորգի Մարգարյան	340
Ուղեցույց հեղինակների համար	344
Ուղեցույց հեղինակների համար (ռուս.)	346
Ուղեցույց հեղինակների համար (անգլ.)	348
Հայերեն և ռուսերեն այբուբենների գրադարձային լատինատառ աղյուսակ	350

СОДЕРЖАНИЕ

Пятый президент Национальной академии наук Республики Армения: академик Ашот Серобович Сагян	3
Выборы руководящего состава Национальной академии наук РА	4

СТАТЬИ, СООБЩЕНИЯ

I

К 150-ЛЕТИЮ СО ДНЯ
РОЖДЕНИЯ НИКОЛАЯ АДОНЦА

Աէլիտա Դոլուխանյան – Византинист и арменовед, обладающий международной славой	7
--	---

К 170-ЛЕТИЮ СО ДНЯ
РОЖДЕНИЯ ЕГИИ ТЕМИРЧИПАШЯНА

Պետրոս Դեմիրչյան – Егия Темирчипашян: заслуженный писатель и интеллигент	31
--	----

К 130-ЛЕТИЮ СО ДНЯ
РОЖДЕНИЯ ОСИПА МАНДЕЛЬШТАМА

Անուշավան Հակարյան – Осип Мандельштам: поэт и время. Армения в его жизни	46
--	----

Արմեն Ասրյան – Антиармянская политика Великобритании по карабахскому вопросу (1918–1920 гг.) и современное положение	88
Գայանэ Մախմուրյան – Трагедия города Шуши 23–26 марта 1920 г. в отечественной и зарубежной историографии (на русск. яз.)	112
Վազ Տարկսյան – Правовое регулирование юридического статуса Грузинской Православной церкви и Епархии Армянской Апостольской церкви в постсоветской Грузии	134

II

Давид Гаспарян – Граница искусства и истории (по роману Амастеха «Белый всадник»)	150
Вачаган Авагян – Из истории отношений Отца Гевонда Алишана и Владимира Стасова	172
Сусанна Ованесян – Дочь поэта: нововыявленные страницы из семейного архива Ованеса Туманяна	179
Нарек Мартirosян – Пути решения земельного вопроса по мнению армянских депутатов османского парламента (1910–1912 гг.)	195
Вержине Свазлян – Фольклорные реликвии переселившихся в Пятигорск арцахских армян (по материалам, записанным автором)	210
Лалик Хачатрян, Лилит Хачатрян – Числообразование полисемантических слов прилагательное // существительное в древнеармянском языке	225

ОБСУЖДЕНИЯ

Мурад Оганян – Наследники порядков управления ахеменидов	238
---	-----

ПУБЛИКАЦИИ

Нинетта Адамян – Докладные записки уполномоченных Кавказского армянского благотворительного общества о положении беженцев, сирот и об оказанной им помощи (1915–1917 гг.)	266
--	-----

РЕЦЕНЗИИ

Мая Григорян – Ованес Туманян. Биобиблиография (2001–2020)	279
Анна Асатрян – Анаит Чтян. Армянский театр в Египте. Очерки истории театра зарубежных армян. Книга 3	284
Армануш Козмоян – Анаид Яхйамасихи. Садек Хедаят: жизнь и научно-литературное наследие	288
Ваге Торосян – Восточное источниковедение, т. 2	291

НАШИ ЮБИЛЯРЫ

Лаврентий Ованнисян – Заслуженная ученая и честная гражданка (к 75-летию со дня рождения Седы Гаспарян)	300
Анна Асатрян – Неутомимый деятель искусствознания (к 65-летию со дня рождения Арарата Агасяна)	308
Татул Асоян – Подвижник армянской диалектологии (к 60-летию со дня рождения Виктора Катваляна)	318

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ

Научная сессия в Санкт-Петербурге, посвященная 200-летию Мкртича I Хримяна и Отца Гевонда Алишана	323
---	-----

ХРОНИКА

Григор Егорович Асатрян	325
Ерикназ Ворсканян – Владимир Агасиевич Киракосян	333
Офелия Хачатрян – Лиана Самвеловна Овсепян	337
Азат Бозоян – Айрапет Геворгович Маргарян	340
Руководство для авторов	344
Руководство для авторов (на русск. яз.)	346
Руководство для авторов (на англ. яз.)	348
Таблица латинской транслитерации армянского и русского алфавитов	350

CONTENTS

The Fifth President of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia: Academician Ashot Serob Saghyan	3
The elections of the leadership personnel of the RA National Academy of Sciences	4

ARTICLES, REPORTS

I

TO THE 150TH BIRTH ANNIVERSARY
OF NICHOLAS ADONTZ

Aelita Dolukhanyan – The byzantinist and Armenologist with international fame	7
--	---

TO THE 170TH BIRTH ANNIVERSARY
OF YEGHIA TEMIRCHIPASHYAN

Petros Demirchyan – Yeghia Temirchipashyan: honored writer and intellectual	31
--	----

TO THE 130TH BIRTH ANNIVERSARY
OF OSIP MANDELSTAM

Anushavan Zakaryan – Osip Mandelstam: Poet and time. Armenia in his life	46
---	----

Armen Asryan – The anti-Armenian politics of Great Britain in the Karabakh issue (1918–1920) and contemporary situation	88
Gayane Makhmourian – Tragedy of Shushi on March 23–26, 1920, as exposed in domestic and foreign historiography (in Russ.)	122
Vahe Sargsyan – The legislative regulation of the legal status of the Georgian Orthodox Church and the Georgian Diocese of the Armenian Apostolic Church in post-Soviet Georgia	134

II

David Gasparyan – The border of history and art (According to the novel “The White Horseman” by Hamastegh)	150
Vachagan Avagyan – On relations between Father Ghevond Alishan and Vladimir Stasov	172
Susanna Hovhanissyan – The poet’s daughter: newly revealed pages from the Tumanyan’s family archive	179
Narek Martirosyan – The ways of solving the land issue according to the Armenian deputies of the Ottoman Parliament.....	195
Verjine Svazlyan – Relics of the oral tradition of the Artsakh Armenians emigrated to Pyatigorsk (According to the materials recorded by the author)	210
Lalik Khachatryan, Lilit Khachatryan – The number-formation of adjective // noun polysemantic words in Old Armenian	225

DISCUSSIONS

Murad Ohanyan – The heirs to the orders of administration of the Achaemenids	238
---	-----

PUBLICATIONS

Nineta Adamyan – The reports of the commissioners of the Caucasian Armenian Charitable Society on the situation of refugees, orphans and the assistance provided to them (1915–1917)	266
---	-----

REVIEWS

Maya Grigoryan – Hovhannes Tumanyan. Biobibliography (2001–2020)	279
Anna Asatryan – Anahit Chtyan. Armenian theater in Egypt. Essays on the history of the theater of Diaspora Armenians. Book 3	284
Armanush Kozmoyan – Anaid Yahyamasih: Sadeq Hedayat: life and scientific-literary heritage	288
Vahe Torosyan – Oriental source study, vol. 2	291

OUR JUBILEES

Lavrenty Hovhannisyan – Honored scholar and honest Armenian citizen (to the 75th birth anniversary of Seda Gasparyan)	300
Anna Asatryan – Tireless worker of art history (to the 65th birth anniversary of Ararat Aghasyan)	308
Tatul Asoyan – The devotee of the Armenian dialectology (to the 60th birth anniversary of Viktor Katvalyan)	318

SCIENTIFIC LIFE

Scientific session in St. Petersburg dedicated to the 200th birth anniversary of Mkrtich I Khrimyan and Father Ghevond Alishan	323
--	-----

NEWS

Grigor Yegor Asatryan	325
Heriknaz Vorskanyan – Vladimir Aghasi Kirakosyan	333
Ofelya Khachatryan – Liana Samvel Hovsepyan	337
Azat Bozoyan – Hayrapet Gevorg Margaryan	340
A guidance for the authors	344
A guidance for the authors (Russ.)	346
A guidance for the authors (Eng.)	348
Latin transliteration table of the Armenian and Russian alphabets.....	350